

Asia: VN/5843/2026

## **Sosiaali-ja terveysministeriön asetus hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä seurannan vähimmäistiedoista ja vähimmäistiedon hallintamalleista**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne tähän tekstikenttään**

Pirkanmaan hyvinvointialue kiittää saamastaan mahdollisuudesta lausua asetusehdotuksesta.

#### **1. Yleiset huomiot**

Pirkanmaan hyvinvointialue pitää esitettyä asetusta tarpeellisena. Asetus tukee sosiaali ja terveydenhuollon kansallista ohjausta, arviointia ja valvontaa sekä edistää yhtenäisen ja vertailukelpoisen tietopohjan muodostumista.

Hyvinvointialue pitää myönteisenä, että asetuksessa korostetaan:

- päällekkäisen tiedonkeruun ehkäisemistä,
- olemassa olevien tietojen uudelleenkäyttöä,
- tiedonsiirron automatisoinnin lisäämistä ja manuaalisten tiedonkeruiden vähentämistä.

Pirkanmaan hyvinvointialue katsoo, että näitä periaatteita noudatettaessa mahdollistuu toteutus, joka tukee pitkällä aikavälillä kansallista ohjausta ja hyvinvointialueiden omaa tietojohtamista aiheuttamatta kuitenkaan lisätyötä hyvinvointialueille. Hyvinvointialue kuitenkin korostaa, että asetuksen tulee olla muotoiltu siten, ettei se perustu oletukseen nykyisten tiedonkeruiden ja tiedonsiirtokäytäntöjen pysyvyydestä. Tästä tarkemmin kohdassa 2.

#### **2. Vähimmäistietojen määrittely ja hallintamalli**

Pirkanmaan hyvinvointialue pitää perusteltuna, että vähimmäistietojen sisällöt ja indikaattorit määritellään yhteistyössä ja vuosittain päivittyvässä prosessissa sen sijaan, että ne lukittaisiin pysyvästi asetustasolle.

Hyvinvointialue korostaa, että asetuksen tulee olla muotoiltu siten, ettei se perustu oletukseen nykyisten tiedonkeruiden ja tiedonsiirtoikäntöjen pysyvyydestä. Tiedontuotanto ja -siirto kehittyvät nopeasti, ja automaation lisääntyessä on tarkoituksenmukaista, että:

- uusien rekisteri ja järjestelmäkehitysten myötä voidaan luopua osasta nykyisiä manuaalisempia tiedontoimituksia,
- vähimmäistietojen tuotanto siirtyy asteittain yhä enemmän automatisoituihin ratkaisuihin,
- päällekkäisiä ja rinnakkaisia tiedonkeruita voidaan aidosti purkaa.

Vähimmäistietojen muutosten ennakoitavuus ja riittävä siirtymäaika ovat keskeisiä edellytyksiä tiedon laadun ja toimivien prosessien varmistamiselle. Tämä korostuu tilanteissa, joissa yhtenä osapuolena ovat myös asiakas- ja potilastietojärjestelmätoimittajat.

Hyvinvointialue haluaa lisäksi selkeyden vuoksi todeta, että asetuksessa määriteltävät vähimmäistietosisällöt eivät sellaisenaan riitä hyvinvointialueen kokonaisvaltaiseen tietojohdantamiseen, vaan hyödynnämme tietojohdantamisessamme myös muita tietolähteitä vähimmäistietosisältöjen lisäksi.

### 3. Roolit ja vastuut sekä tiedonsiirtoratkaisut

Pirkanmaan hyvinvointialue pitää asetuksessa esitettyä vastuunjakoa STM:n, THL:n ja hyvinvointialueiden välillä pääosin selkeänä.

Hyvinvointialue pitää erityisen myönteisenä, että THL on käynnistänyt tiedonsiirron automatisointiin tähtääviä kehitystoimia, kuten tietokantareplikaation pilotoinnin sekä tiedontoimituspalvelun jatkokehityksen. Pirkanmaan hyvinvointialue kannustaa siihen, että:

- samoja tiedonsiirtokanavia hyödynnetään mahdollisimman laajasti eri tietosisältöihin,
- ratkaisut ovat valtakunnallisesti yhtenäisiä ja skaalautuvia,
- hyvinvointialueilla on selkeä näkymä ratkaisujen kehityspolkuun ja aikatauluun.

Hyvinvointialue pitää tärkeänä myös sitä, että silloin kun muut kansalliset toimijat pyytävät hyvinvointialueilta tietoja, jotka sisältävät sote järjestämislain 29 §:ssä tarkoitettuja vähimmäistietoja, nämä tiedot toimitetaan THL:lle keskitetysti. Tämä on hyvinvointialueiden näkökulmasta keskeistä päällekkäisen raportoinnin ja erimuotoisten tiedonluovutusten vähentämiseksi.

### 4. Tiedonkeruun aikataulut ja käytännön toteutus

Pirkanmaan hyvinvointialue korostaa tiedonkeruun aikataulujen yhteensovittamisen tärkeyttä muun kansallisen ohjauksen ja raportoinnin kanssa.

Lisäksi hyvinvointialue katsoo, että:

- tiedonkeruun tulee ensisijaisesti perustua automaattisesti kertyvään rekisteri ja järjestelmätietoon,
- tietosisältöjen teknisluonteiset päivitykset ja korjaukset tulee toteuttaa hallitusti ja ennakoitavasti,
- toimeenpanon vaikutuksia on tarkoituksenmukaista seurata ja arvioida vaiheittain.

## 5. Vaikutukset ja resurssit

Pirkanmaan hyvinvointialue katsoo, että asetuksen onnistunut toimeenpano edellyttää:

- riittäviä resursseja tiedonhallintaan ja tietojohdantamiseen THL:llä ja hyvinvointialueilla,
- tietojärjestelmien yhteen toimivuuden kehittämistä,
- valtakunnallista tukea ja ohjausta automaation ja yhtenäisten tiedonsiirtoratkaisujen käyttöönottoon.

Hyvinvointialue korostaa, että vaikka päällekkäinen raportointi voi pitkällä aikavälillä vähentyä, toimeenpanovaiheessa työmäärä voi kasvaa. Tämä tulee huomioida jatkovalmistelussa ja ohjauksessa.

## 6. Yhteenveto

Pirkanmaan hyvinvointialue suhtautuu asetukseen kokonaisuutena myönteisesti ja pitää sitä merkittävänä askeleena kohti yhtenäisempää, ajantasaisempaa ja automatisoidumpaa kansallista tietopohjaa.

Hyvinvointialue painottaa erityisesti:

- tiedonsiirron automatisoinnin systemaattista edistämistä,
- päällekkäisten tiedonkeruiden purkamista,
- ennakoitavaa ja kehitystä mahdollistavaa sääntelyä

Tuomisto Kati

Pirkanmaan hyvinvointialue - Mika Kontio, konsernijohtaja